

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж1 3584/24
18.9.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Предрага Васића, председника већа, Валентине Тодоровић Воркпаић и Мирославе Вучетић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је привремени старатељ ББ из ..., а пуномоћник Зоран Јанићијевић, адвокат из Новог Пазара, 28. новембра бр. 47/1, против туженог “Геосонда-фундирање” а.д. Београд, са седиштем у Београду, Водоводска бр. 158, чији је пуномоћник Даница Радивојевић, адвокат из Београда, Томе Максимовића бр. 7, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о жалби туженог, изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П1 бр. 977/22 од 31.01.2024. године, у седници већа одржаној 18.9.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П1 бр. 977/22 од 31.01.2024. године, у делу става првог изреке којим је обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљени страх исплати износ од 350.000,00 динара и за душевне болове због умањења опште животне активности исплати износ од 2.500.000,00 динара, све са законском затезном каматом од 27.01.2021. године, па до исплате и жалба туженог у том делу **ОДБИЈА** као неоснована.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П1 бр. 977/22 од 31.01.2024. године у преосталом делу става првог изреке, па се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене физичке болове исплати износ од 400.000,00 динара и за душевне болове због наружености исплати износ од 250.000,00 динара, све са законском затезном каматом од 27.01.2021. године, па до исплате.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу другом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П1 бр. 977/22 од 31.01.2024. године, па се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 866.675,00 динара са законском затезном каматом од

дана извршности пресуде, па до исплате, док се у преосталом делу захтев тужиоца од досуђеног па до траженог износа, **ОДБИЈА** као неоснован.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 106.600,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби, као неоснован.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 бр. 977/22 од 31.01.2024. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати и то за претрпљене физичке болове износ од 400.000,00 динара, за претрпљени страх износ од 350.000,00 динара, за душевне болове због умањења опште животне активности износ од 2.500.000,00 динара и за душевне болове због наружености износ од 250.000,00 динара, све са законском затезном каматом од 27.01.2021. године, до исплате. Ставом другим изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 1.101.175,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности до коначне исплате.

Против наведене пресуде тужени је благовремено изјавио жалбу због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, са предлогом као у жалби.

Тужилац је поднео одговор на жалбу.

Испитујући правилност и законитост ожалбене пресуде у границама овлашћења прописаних одредбом члана 386 став 3 у вези члана 402 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11...18/20), Апелациони суд у Београду, као другостепени суд је оценио да је жалба туженог делимично основана.

У поступку доношења ожалбене пресуде, нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити друге повреде одредаба парничног поступка које би биле од утицаја на њену правилност и законитост.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепену поступку тужилац, са четвртим степеном стручне спреме (гимназија), је био у радном односу код туженог и обављао послове на радном месту бетонирац III, а дана 06.11.2008. године, приликом извођења грађевинских радова на изради шипова за фундарање моста преко реке Тамиш, који се обављао по уговору бр. 2063 од 09.09.2008. године, закљученом између Предузећа “Интеркоп” д.о.о Мишар, Шабац и Предузећа “Геосонда-фундирање” а.д. Београд, започета је монтажа багера и остале опреме за израду бушених шипова Ф1250

којом приликом је коришћена ауто дизалица ЦОЛЕС ЗТ регистарски број ..., власништво ..., којом је управљао ВВ из ..., при чему привезница није имала одговарајући атест на себи и ознаку о максималној носивости, док је ГГ, запослен код туженог, израдио омче на предметној привезници, а исте је претходно поставио ДД, запослен код туженог, која привезница је направљена од челичне ужади коју је тужени купио. Приликом подизања металне котураче са сајлама дошло је до пуцања привезнице, која је подизала терет на висини од око 12 метара и покидано челично уже ударило је тужиоца који се налазио на платформи и имао задатак да надгледа подизање терета, од ког удара је тужилац задобио тешке телесне повреде у виду нагњечења главе са раном нагњечином на левом темено затимном делу главе, утиснути прелом свода лобање у левом темено затимном пределу главе и нагњечење мозга. Решењем туженог бр. 94 од 09.01.2012. године тужиоцу запосленом на пословима бетонирац отказан је уговор о раду бр. 506 од 15.09.2005. године због губитка радне способности и остваривања права на инвалидску пензију, те је одређено да му радни однос престаје 09.01.2012. године. Решењем Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање – Филијала Београд од 21.03.2012. године тужиоцу је утврђено право на инвалидску пензију од 10.01.2012. године у месечном износу од 20.182,64 динара. Решењем Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање – Филијала Београд од 09.12.2011. године утврђено је тужиоцу од 28.09.2010. године право на накнаду за помоћ и негу у месечном износу од 13.434,76 динара. Из налаза и мишљења судског вештака неуропсихијатра Зорнана Ђурића од 11.01.2017. године утврђено је да је тужилац због предметног догађаја трпео физичке болове високог интензитета у трајању од 3 дана, јер је претрпео ретку повреду мозга, три пута је оперисан, свака од операција била је животно угрожавајућа. Тужилац је трпео физичке болове средњег интензитета у трајању од 2 месеца. Болови су се јављали за време опоравка од повреде и операција. Тужилац је трпео физичке болове ниског интензитета у трајању од 6 месеци. Болови су се јављали за време опоравка од повреде и од операција. Примарни страх приликом повређивања је трајао 10-ак секунди и био је високог интензитета. Тужилац је претрпео повреду главе, свест му је била помућена. Секундарни страх високог интензитета је трајао око 72 часа. Тужилац је оперисан три пута, трпео је јаке болове, био је животно угрожен. Секундарни страх средњег интензитета је трајао око 3 месеца. Тужилац је постао инвалид, трпео је болове, није могао да се креће без туђе помоћи. Секундарни страх ниског интензитета је трајао око 12 месеци. Изазивале су га тегобе приликом опоравка од повреда које су оставиле тешке последице. Код тужиоца је у време налаза поремећена комуникација, изгубио је вид, код њега постоји стање тешког оштећења психичких функција, односно посттрауматска деменција. Због наведене посттрауматске деменције код тужиоца је смањена општа животна активност за 80%. Тужилац није способан за комуникацију са људима, оштећено му је памћење, пажња и схватање. Свака активност, било она физичка или интелектуална, за тужиоца је крајње отежана или онемогућена. Он без помоћи друге особе није у стању да обавља свакодневне животне активности. У свом допунском изјашњењу од 13.11.2023. године судски вештак – неуропсихијатар Зоран Ђурић је нашао да је коначно стање посттрауматске деменције код тужиоца утврђено 22.07.2010. године и потврђено налазом из јануара 2017. године. Тужилац данас болује од депресије тешког степена, без знакова психозе, као и од епилепсије. Ове болести су код њега утврђене 20.05.2022. године и постоје и данас као последица тешког оштећења телесног и психичког здравља насталог повредом главе, те је коначно стање код тужиоца наступило са обољевањем од епилепсије и депресије тешког степена, која је код њега утврђена дана 20.05.2022.

године. Из налаза и мишљења судског вештака за област офтамологије др Братислава Костића од 27.02.2017. године утврђено је да је са неурохируршке стране лечење тужиоца завршено и да је услед предметне повреде главе дана 06.11.2008. године дошло до умањења видне способности за 100%. Приликом повреде тужилац није трпео болове везано за очне јабучице и помоћне органе ока, јер исти нису директно повређени. Код тужиоца, због умањења видне способности за 100%, постоји умањење опште животне активности за 80%. Потпуни губитак видне способности тужиоца попримио је свој коначни облик у октобру месецу 2009. године, када је дат и предлог за упућивање тужиоца на инвалидску комисију због умањене видне способности и потребе за туђом негом и помоћи, а са офтамолошке стране не постоји телесна наруженост тужиоца као последица предметне повреде. Из налаза и мишљења судских вештака за сигурност на раду Зорана Ђуричића и судског вештака машинске технике – механизације Миодрага Симића произилази да тужилац није био обучен за послове синхронизације при дизању терета између дизаличара и багеристе, односно није био квалификован радник за посао који је обављао када је дошло до предметне повреде, јер је то радно место тражило већи ниво знања и обуке, које тужилац свакако није имао.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је, с позивом на одредбе члана 164 Закона о раду, члана 154, 173, 174 и 200 Закона о облигационим односима и члана 27 став 1 Закона о безбедности и здрављу на раду (“Службени гласник РС” бр. 101/05), нашао да је послодавац дужан да тужиоцу накнади штету у складу са законом и општим актом. У конкретном случају, штета коју је тужилац претрпео је у узрочно-последичној вези са пословима које обавља, а који су у опису његовог радног места, односно који представљају опасну делатност за коју одговара тужени као организатор те делатности. У радњама тужиоца нема пропуста и никаквог доприноса настанку штете, јер тужилац није требало да буде распоређен на место са којег се синхронизују дизаличар и багериста, јер није за то квалификован и обучен од стране туженог, а обављање послова тужиоцевог радног места, по својој природи, носи повећан ризик од повређивања и тиме представља опасну делатност, за коју одговара тужени као организатор те делатности. Правичну новчану накнаду првостепени суд је одмерио у складу са одредбом члана 200 став 1 и 2 Закона о облигационим односима, ценећи све околности конкретног случаја, према критеријумима у време пресуђења ове правне ствари, налазећи да је правична накнада за претрпљене физичке болове износ од 400.000,00 динара, за претрпљени страх износ од 350.000,00 динара, за душевне болове због умањења опште животне активности износ од 2.500.000,00 динара и за душевне болове због наружености износ од 250.000,00 динара, узимајући у обзир пре свега да је тужилац у време повређивања имао 48 година и да је код њега дошло до умањења опште животне активности која процентуално износи 80%.

Доносећи наведену пресуду, у потврђујућем делу, првостепени суд је на правилно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право и за своју одлуку дао правилне и јасне разлоге које у битном прихвата и овај суд.

Одредбом члана 164 Закона о раду (“Службени гласник РС”, бр. 24/05, 61/05...75/14) прописано је да ако запослени претрпи повреду на раду или у вези са радом, послодава је дужан да му накнади штету, у складу са законом и општим актом.

Одредбом члана 154 став 1 Закона о облигационим односима прописано је да ко

другоме проузрокује штету, дужан је накнадити је, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице.

Одредбом члана 173 Закона о облигационим односима је прописано да штета настала у вези са опасном ствари, односно опасном делатношћу сматра се да потиче од те ствари односно опасне делатности, изузев ако се докаже да оне нису биле узрок штете, а чланом 174 истог закона прописано је да за штету од опасне ствари одговар њен ималац, а за штету од опасне делатности лице које се њоме бави.

Одредбом члана 177 став 1 и 2 Закона о облигационим односима је прописано да се ималац ослобађа од одговорности ако докаже да штета потиче од неког узрока који се налазио ван ствари, а чије се дејство није могло предвидети, ни избећи нити отклонити. Ималац ствари ослобађа се од одговорности ако докаже да је штета настала искључиво радњом оштећеника или трећег лица коју он није могао предвидети и чије последице није могао избећи или отклонити.

Законска претпоставка за постојање обавезе накнаде штете подразумева да је штета настала да је резултат одређене радње или пропуштања штетника те да постоји узрочно – последична веза између настале штете и радње, тј. пропуштања штетника.

У конкретном случају узрок повређивања тужиоца је обављање опасне делатности односно извођења грађевинских радова на изради шипова за фундарање моста преко реке Тамиш, за коју одговара тужени послодавац као организатор опасне делатности. Дана 6.11.2008. године тужилац на радном месту бетонирац III се налазио на обављању послова монтаже и приликом подизања металне котураче са сајлама дошло до пуцања привезнице која је подизала терет на висини од око 12 м и покидано челично уже ударило је тужиоца, који се налазио на платформи и имао задатак да нагледа подизање терета, од кога удара је задобио тешке телесне повреде у виду нагњечења главе и утиснути прелом свода лобање и нагњечење мозга. Како је у конкретном случају, супротно наводима жалбе туженог, штета настала услед обављања опасне делатности, то туженик као организатор исте, сноси одговорност у смислу правила из одредбе члана 173 и 174 Закона о облигационим односима. Правилно је првостепени суд нашао да у конкретном случају нема кривице ни доприноса тужиоца јер је то током поступка утврђено да тужилац није био квалификован и обучен од стране туженог да буде распоређен на радно место са којег се синхронизују дизаличар и багериста, нити је у конкретном случају управљао аутодизалицом или причвршћивао омче на привезници која је била направљена од челичних ужади.

Међутим, основани су наводи жалбе туженог да првостепени суд у конкретном случају није ценио истакнути приговор застарелости потраживања накнаде проузроковане штете, а имајући у виду да је тужилац претрпео повреду на раду 6.11.2008. године а да је тужба поднета дана 17.1.2013. године.

Приговор застарелости потраживања је материјално – правни приговор који утиче на основаност тужбеног захтева и на висину и о њему је суд дужан да одлучи увек када је такав приговор истакнут у току поступка, а пре закључења главне расправе. Ово зато јер уколико је он основан, престаје право да се захтева испуњење обавезе путем тужбе код суда, а што мора имати за последицу одбијање захтева

постављеног у тужби.

Према правилима из члана 376 став 1 и 2 Закона о облигационим односима, потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од када је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету проузроковало, а у сваком случају за пет година од када је штета настала. Обавеза накнаде штете сматра се доспелом од тренутка настанка штете (члан 176 Закона о облигационим односима), па оштећени стиче право да захтева накнаду штете у часу када дође до штете. Штета може да настане истовремено са предузимањем штетне радње или након што је штетник ту радњу предузео. Ако са момента настанка штете и моменат предузимања штетне радње не поклапају, потраживање накнаде штете доспева у тренутку када је штета настала. Тако рок застарелости потраживања накнаде нематеријалне штете за душевне болове због умањења животне активности почиње тећи када је умањење добило облик коначног стања, када је постало извесно да лечењем не може доћи до погоршања здравственог стања, а застарелост потраживања накнаде нематеријалне штете за физичке болове почиње да тече од престанка болова, док за страх тече од престанка страха. Објективни рок застарелости потраживања накнаде штете примењује се само ако тзв. субјективни рок застарелости истог потраживања истиче након протеча објективног рока, а у противном потраживање накнаде штете застарева протеклом субјективног рока који се везује за сазнање оштећеника за обе причињене штете и за лице које му је штету причинило. Почетак овог објективног рока везује се за објективно сазнање за штету и идентитет штетника, а за датум када је оштећени имао објективну могућност да сазна обим претрпљене штете и идентитет штетника.

Како из налаза и мишљења судског вештака – неуропсихијатра Зорана Ђурића произилази да је физички бол код тужиоца трајао осам месеци од повређивања, то значи да је физички бол код тужиоца укључујући и бол слабог интензитета трајао до јула 2009. године, те како из налаза и мишљења судског вештака – офталмолога др. Братислава Костића произилази да са аспекта офталмолошких повреда физички бол није ни постојао, а имајући у виду да је тужба поднета суду дана 17.1.2013. године, дакле очигледно након протеча законом прописаном трогодишњег рока застарелости, то је применом правила из члана 376 Закона о облигационим односима потраживање накнаде нематеријалне штете на име претрпљеног физичког бола застарело. Такође, како из налаза и мишљења судског вештака – офталмолога произилази да када је у питању губитак вида код тужиоца који је судске вештак неуропсихијатар окарактерисао као узрок наружености, лечење је код тужиоца завршено још у октобру 2009.године, а да су операције мозга код тужиоца извршене још 2008. и закључно јуна 2009.године, а које судски вештак неуропсихијатар наводи као наруженост код тужиоца, то је такође застарело и потраживање накнаде нематеријалне штете за душевне болове због наружености. Како су потраживања накнаде нематеријалне штете за претрпљени физички бол и за наруженост застарела, јер је од дана устављења штете и добијања коначног облика узимајући у обзир дан подношења тужбе 17.01.2013.године прошло више од 3 године, то је првостепена пресуда морала бити преиначена и одбијен тужбени захтев у том делу. Приликом доношења одлуке првостепени суд је имао у виду и оценио као тачне наводе жалбе туженог да се судски вештак неуропсихијатар изјашњавао на околности физичког бола и наружености код тужиоца приликом повређивања и операције, супротно датог му задатка и стручности, а да је судски вештак офталмолог у свом изјашњењу био изричит да тужилац није претрпео било

какве болове услед предметне повреде и да не постоји наруженост као последица повреде.

Међутим, како из налаза и мишљења судског вештака неуропсихијатра Зорана Ђурића произилази да је коначне стање посттрауматске деменције код тужиоца утврђено 22.07.2010.године и потврђено налазом из јануара 2017.године, а да тужилац и данас болује од депресије тешког степена без знакова психозе, као и од епилепсије, које болести су код њега утврђене дана 20.05.2022.године и постоје и данас као последица тешког оштећења телесног и психичког здравља, те је коначно стање код тужиоца наступило са обољевањем од епилепсије и депресије тешког степена, а да је страх код тужиоца трајао дуже него бол, јер је свог телесног и менталног оштећења тужилац постао свестан и после престанка физичког бола, а из налаза наведеног вештака неуропсихијатра као и налаза судског вештака офталмолога произилази да је код тужиоца смањена општа животна активност за 80 %, то у конкретном случају није протекао рок од 3 године од сазнања тужиоца за штету до дана подношења тужбе. Стога, како у конкретном случају постоји узрочно-последична веза између повреде тужиоца настале 06.11.2008.године и умањења опште животне активности и страха које је тужилац претрпео, правилан је закључак првостепеног суда да је тужени као организатор опасне делатности објективно одговоран да тужиоцу накнади штету по основу умањења опште животне активности и страха код тужиоца због настале болести.

Зато имајући у виду околности повређивања, животну доб тужиоца, степен умањења опште животне активности од 80 % са неуропсихијатријске и офталмолошке стране, као и интензитет и дужину трајања претрпљеног страха, правилно је првостепени суд тужиоцу досудио на име умањења опште животне активности износ од 2.500.000,00 динара и на име претрпљеног страха износ од 350.000,00 динара, правилно водећи рачуна о значају повређеног добра и циљу коме накнада служи, да се истом не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом због чега је правилно примењена и одредбе члана 200 Закона о облигационим односима, па је првостепена пресуда потврђена у том делу.

На досуђени износ накнаде штете правилно је првостепени суд досудио и законску затезну камату као споредно потраживање у смислу одредбе члана 277 у вези одредбе члана 324 став 1 Закона о облигационим односима.

Како је преиначена одлука о главној ствари морало је бити преиначено и решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу другом изреке о жалбене пресуде, с обзиром на то да се након делимичног усвајања жалбе туженог променила вредност спора са којом је тужилац успео у спору, као основици за обрачун трошкова. Стога су тужиоцу на опредељени захтев, досуђени следећи трошкови првостепеног парничног поступка и то: за састав тужбе и 3 образложена поднеска у износу од по 24.750,00 динара, заступање на 18 одржаних рочишта у износу од по 29.250,00 динара, заступање на 7 неодржаних рочишта у износу од по 16.875,00 динара, трошкови вештачења у износу од 60.000,00 динара, као и на име таксе за пресуду у износу од 63.050,00 динара, што све укупно износи 866.675,00 динара, а све према важећој АТ и ТТ.

Како је тужени делимично успео у поступку по жалби, то му у смислу члана 165

став 1 Закона о парничном поступку припада право на накнаду трошкова другостепеног поступка сразмерно успеху у спору и то на име састава жалбе у износу од 35.000,00 динара као и на име судске таксе на жалбу и одлуку у износу од 35.800,00 динара, што све укупно износи 106.600,00 динара.

Тужиоцу нису досуђени трошкови састава одговора на жалбу, јер нису били потребни, па је донета одлука као у ставу петом изреке ове пресуде.

Код изложеног, на основу одредби члана 390, 394 тачка 4, 401 тачка 3 и 165 став 1 и 2 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” бр.72/11 ... 18/20), одлучено је као у изреци ове пресуде.

**Председник већа - судија
Предраг Васић, с.р**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**